

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел.факс 02/ 905 75 03

Рег. №

Дата:

**ПРОВЕРКА
НА ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

А К Т

**ЗА РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНА ТЕМАТИЧНА ПРОВЕРКА ПО
ЗАПОВЕД № ТП-01-1/11.04.2017 г. НА ГЛАВНИЯ ИНСПЕКТОР**

НА ТЕМА :

**Причини за неизготвянето в срок на експертни заключения по
досъдебни производства, които са довели до продължителност на
разследването**

София, 2018 г.

Основание на проверката – чл.58, вр. чл. 54, ал.1 от ЗСВ, и Заповед № ТП-01-1/11.04.2017 г. на главния инспектор на Инспектората към Висшия съдебен съвет /ИВСС/.

Екипи – Тематичната проверка е извършена от екипи в състав: инспектор Александър Мумджиев с експерти – Ана Рачева и Тихомир Троянов; инспектор Стефка Мулячка с експерти – Сия Иванчова и Ирина Начева и инспектор Любка Кабзималска с експерти – Иван Тенчев и Соня Стайкова. Съгласно посочената заповед, обобщаването на информацията и изготвянето на Акта с резултатите от проверката, е възложено на инспекторите Александър Мумджиев, Любка Кабзималска и Стефка Мулячка, подпомогнати от експертите Ана Рачева и Тихомир Троянов.

Предпоставки за извършване на тематичната проверка

Тематичната проверка е предвидена в Годишната програма на Инспектората към Висшия съдебен съвет за 2017г., приета с Решение по т.3 от протокола на заседание на ИВСС, проведено на 27.02.2017 г.

Цел на проверката – да се изследват и анализират проблемите, свързани с назначаването и изготвянето на експертизи по досъдебни производства в различни съдебни райони, както и да се набележат мерки за преодоляването им, с оглед подобряване на организацията по образуването и движението на делата.

Обхват на проверката – анализ на обобщена информация, изисквана от апелативните прокуратури, за *досъдебни производства, водени през периода 01.01.2015 г. – 31.12.2016 г., чиято продължителност на разследването надвишава шест месеца и причината за това е неизготвено заключение по назначена експертиза, както и проверка на конкретни дела* в рамките на провежданите годишни планови проверки.

Методологията на провеждане на проверката – основава се на приетата от Инспектората към ВСС обща методология за извършване на проверки.

I. Нормативна уредба, относима към предмета на тематичната проверка.

Експертизата е вид процесуална дейност, извършвана при необходимост от решаване на въпроси, които изискват използването на специални знания. В наказателния процес експертизата се назначава предимно в досъдебното производство и в съдебното следствие. Макар и по-рядко, експертиза може да се назначи и във въззивната инстанция и при възобновяване на наказателното дело, когато съдът е посочил стадия, от който трябва да започне новото разглеждане на делото и на този стадий е допустимо събирането и проверката на доказателствата. Инициативата за назначаването на експертизата може да изхожда от съда, органите на досъдебното производство или страните в процеса. Преценката на необходимостта и решението за назначаване на експертизата (изключение са хипотезите на задължителните експертизи) принадлежи само на

компетентния орган на процеса. При назначаване на експертиза, пред органите на досъдебното производство и съда стоят за решаване редица въпроси. На първо място е правилното определяне на характера на необходимото специално знание, което ще определи и вида на експертизата, която следва да се назначи и ще насочи към кръга от лица, които следва да бъдат назначени като експерти. При решаване на въпроса се изхожда от:

- характера и особеностите на обстоятелствата, подлежащи на изясняване;
- вида на извършеното престъпление;
- непосредствените основания за назначаване на експертизата.

Вторият въпрос е свързан с избор на конкретния експерт, на който да се възложи експертизата, като се изхожда от обекта, задачите на експертизата, както и наличните към момента лица, притежаващи съответна професионална подготовка. Съгласно чл.398 от ЗСВ за всеки окръжен или административен съд, както и за специализирания наказателен съд се съставят списъци на специалисти, утвърдени за вещи лица и преводачи. Компетентният орган трябва да избере съответния специалист от тези списъци, а при невъзможност може да се назначи и лице извън тези списъци (чл. 396, ал.2 от ЗСВ). При назначаване също следва да се имат предвид и основанията за отвод, посочени в чл.148, ал.1 от НПК. Актът, с който се назначава експертизата, трябва да е в писмена форма и да съдържа задължителните реквизити - основанията, поради които се налага да се извърши експертизата; обектът и задачата на експертизата; материалите, представени на вещото лице; трите имена, образованието, специалността, научната степен и длъжността на вещото лице или наименование на учреждението, в което работи. Друг задължителен елемент на акта за назначаване на експертизата в досъдебното производство е определянето на срок за представяне на експертното заключение. Законодателят е въвел и изисквания към съдържанието на експертното заключение, свързани с посочване на имената на вещото лице, вида на експертизата, начина на извършването и, резултата от изследването и направените изводи въз основа на него.

II. Правомощия на ИВСС във връзка с предмета на тематичната проверка.

Съгласно разпоредбата на чл.54, ал.1 т.2 от ЗСВ Инспекторатът към ВСС проверява организацията по образуването и движението на съдебните, прокурорските и следствените дела, както и приключването на делата в установените срокове, чрез извършване на комплексни, контролни, тематични проверки и проверки по сигнали. Като пряка и непосредствена последица от осъществяването на тези правомощия, при констатиране на проблеми и допускани нарушения от магистрати, ИВСС разполага с възможностите, предвидени в т.5 и т.7 на посочената алинея, *да сигнализира административните ръководители на прокуратурите в*

страната, както и да отправя сигнали, предложения и доклади до други държавни органи.

III. Анализ на причините за неизготвянето в срок на експертни заключения по досъдебни производства, които са довели до продължителност на разследването

1. Проверка на конкретни дела в рамките на провежданите годишни планови проверки.

Пр.пр. №1381/2016 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП №460/2016 г. по описа на РУП – Гоце Делчев, с наблюдаващ прокурор Мария Шапкова. Досъдебното производство е образувано с постановление на прокурор Шапкова от 31.08.2016 г. срещу известен извършител за извършено престъпление по чл.354а, ал.5, вр. с ал.3, т.1, пр.1 от НК. На 31.10.2016 г. материалите по досъдебното производство са постъпили в РП Гоце Делчев ведно с искане за удължаване на срока за разследване. В искането е отбелязано, че в НИКК към МВР е назначена химическа експертиза, заключението на която не е изготвено. Срокът за разследване е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 01.11.2016 г. На 29.12.2016 г. досъдебното производство, ведно с искане за срок, е постъпило в прокуратурата. В искането отново е отбелязано, че назначената в НИКК експертиза не е изготвена. Дадено е ново удължаване на срока с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 04.01.2017 г. На 24.02.2017 г. досъдебното производство е изпратено в прокуратурата, ведно с аналогично искане за срок. Срокът е удължен с два месеца от ОП Благоевград, считано от 07.03.2017 г. В искането до ОП Благоевград, наблюдаващият прокурор е посочил като една от причините неизготвянето на експертната от НИКК, като след депозиране на заключението, според прокурора, предстои да се установят и разпитат други свидетели, както и да се извършат допълнителни действия по разследването, вкл. привличане на обвиняем. В искането е отбелязано, че в НИКК е изпратено напомнително писмо, в отговор на което РП Гоце Делчев е уведомена, че поради технически причини е преустановено приемането на експертизи и издаването на вече назначените.

Пр.пр. №1103/2016 г. по описа на РП – Гоце Делчев, ДП №297/2016 г. по описа на РУП – Гоце Делчев, с наблюдаващ прокурор Иван Чилев. Досъдебното производство е започнало на 29.05.2016 г. по реда на чл.212, ал.2 от НПК срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.127, ал.1 от НК. Срокът за разследване е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 30.07.2016 г., като в предложението на разследващия полицай е отбелязано, че по делото е назначена съдебно-медицинска експертиза на

съдебния лекар в МБАЛ - гр. Благоевград. На 03.10.2016 г. досъдебното производство, ведно с искане за срок, е постъпило в прокуратурата. В искането отново е отбелязано, че назначената СМЕ не е изготвена. Дадено е ново удължаване на срока с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 01.10.2016 г. На 24.11.2016 г. досъдебното производство отново е изпратено в РП Гоце Делчев, с ново искане за срок. Срокът е удължен с два месеца от ОП Благоевград, считано от 02.12.2016 г. В искането до ОП Благоевград, наблюдаващият прокурор е посочил като една от причините за удължаване на срока неизготвянето на СМЕ и химическа експертиза, като с оглед техните заключения, следва да бъдат извършени и други действия по разследването. В искането е отбелязано, че със съдебния лекар са проведени няколко телефонни разговора във връзка с изготвянето на експертизата, но същите не са дали резултат. *Ново продължение на срока, два пъти с по два месеца е дадено от ОП Благоевград, последното от което е считано от 04.04.2017 г., като отново причината за това е неизготвянето на заключенията на съдебно-медицинската и химическа експертизи от съдебния лекар при МБАЛ – Благоевград.*

Пр.пр. №2060/2016 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП № 462/2016 г. по описа на РУП – Гоце Делчев, с наблюдаващ прокурор Мария Шапкова. Досъдебното производство е започнало на 10.09.2016 г. по реда на чл.212, ал.2 от НПК срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.342, ал.1, б."б", пр.2, вр. с чл.342, ал.1 от НК. На 01.11.2016 г. в РП Гоце Делчев е постъпило искане за удължаване на срока за разследване под формата на доклад, ведно с материалите по делото. В искането е посочено, че са изготвени заключенията на химически експертизи на водачи на МПС, но предстоят разпити на пострадали лица и изискване на медицински документи от лечението им. Срокът за разследване е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 11.11.2016 г. След резолюция на административния ръководител до наблюдаващия прокурор, с указания да разпорежи на разследващия да предприеме действия за приключване на досъдебното производство и напомнително от прокурор Шапкова до РУП –Гоце Делчев, двете от 10.01.2016 г., разследващият полицай е изпратил делото, ведно с искане за удължаване на срока на 12.01.2017 г., като е отбелязано, че са назначени съдебно-медицински експертизи в УБ-София. Дадено е ново удължаване на срока с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 12.01.2017 г. *Следващото искане за удължаване на срока за разследване от разследващия до наблюдаващия прокурор е от 07.03.2017 г. Отбелязано е, че е назначена автотехническа експертиза, която не е изготвена поради натовареност на вещото лице, а съдебно-медицинските експертизи са изготвени.* Получено е удължаване на срока за разследване с два месеца от ОП Благоевград, считано от 20.03.2017 г.

Пр.пр. №2088/2016 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП №470/2016 г. по описа на РУП – Гоце Делчев с наблюдаващ прокурор Нели

Вълчева. Бързото производство е започнало на 15.09.2016 г. срещу известен извършител за престъпление по чл.343б, ал.3 от НК. На 20.09.2016 г. материалите по делото са постъпили в РП Гоце Делчев с предложение за преобразуване по общия ред, като мотивът е назначаването на физикохимическа експертиза в НИКК. На 26.09.2016 г. с разпореждане на наблюдаващия прокурор е постановено разследването да се проведе по общия ред. *На 02.11.2016 г. делото е получено в прокуратурата, с доклад с искане за удължаване на срока за разследване, поради неизготвяне заключението на експертизата и необходимостта от провеждане на действия по разследване след това.* Срокът за разследване е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 16.11.2016 г. На 17.01.2017 г. материалите по делото са постъпили в прокуратурата, ведно с доклад с искане за удължаване на срока *по същата причина.* Дадено е ново удължаване на срока с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 17.01.2017 г. Следващото искане за удължаване на срока за разследване до наблюдаващия прокурор е от 08.03.2017 г., *поради неизготвяне заключението на експертизата от НИКК към МВР - София.* Получено е удължаване на срока за разследване с два месеца от ОП Благоевград, считано от 28.03.2017 г.

Пр.пр. №2170/2016 г. по описа на РП – Гоце Делчев, ДП №488/2016 г. по описа на РУП – Гоце Делчев с наблюдаващ прокурор Карамфил Темелков. Досъдебното производство е започнало на 23.09.2016 г. по реда на чл.212, ал.2 от НПК срещу известен извършител за престъпление по чл.343б, ал.3 от НК. На 18.11.2016 г. административният ръководител с резолюция е напомнил на наблюдаващия прокурор, че срокът за разследване изтича на 22.11.2016 г., както и писмо до разследващия със същото съдържание. На 23.11.2016 г. делото е постъпило в прокуратурата, ведно с искане за удължаване на срока за разследване, *поради неизготвяне заключението на физикохимическа експертиза, назначена в НИКК към МВР – София.* Срокът е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 23.11.2016 г. На 20.01.2017 г. материалите по делото отново са постъпили в прокуратурата, ведно с искане за удължаване на срока *по същата причина.* Дадено е ново удължаване на срока с два месеца от административния ръководител на РП Гоце Делчев, считано от 20.01.2017 г. Следващото искане за удължаване на срока за разследване до наблюдаващия прокурор е от 02.03.2017 г., *поради неизготвяне заключението на експертизата от НИКК към МВР - София.* Получено е удължаване на срока за разследване с два месеца от ОП Благоевград, считано от 25.03.2017 г.

Пр.пр.№ 2607/2015 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП №44/2016 г. по описа на ОСО при ОП Благоевград, наблюдаващ прокурор К. Попов. Досъдебното производство е образувано с постановление от 23.12.2015г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.343, ал.3,

вр. ал.1, вр. чл.342, ал.1 от НК. С писмо от 17.02.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 23.02.2016 г. Наблюдаващият прокурор е изготвил искане за срок от 25.04.2016 г., като с писмо от 25.04.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 26.04.2016 г. Изготвена е съдебно-медицинска експертиза. Наблюдаващият прокурор е изготвил искане за срок от 20.06.2016 г., като с писмо от 22.06.2016 г. на ОП Благоевград срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 28.06.2016 г. Наблюдаващият прокурор е изготвил искане за срок от 03.08.2016 г., като с писмо от 05.08.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 30.08.2016 г. Наблюдаващият прокурор е изготвил искане за срок от 18.10.2016 г., като с писмо от 21.10.2016 г. на ОП Благоевград срокът на разследването за пореден път е удължен с два месеца, считано от 01.11.2016 г. В искането на наблюдаващия прокурор като причина за удължаването на срока е посочено *неизготвяне на автотехническа експертиза, назначена на 11.08.2016 г.* Наблюдаващият прокурор е изготвил нова искане за срок от 30.12.2016 г., в което е посочено, че е назначена допълнителна съдебно-медицинска експертиза, която не е изготвена. С писмо от 05.01.2017 г. на ОП Благоевград срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 04.01.2017 г. Наблюдаващият прокурор е изготвил искане за срок от 02.03.2017 г., в което е посочено, *че не е изготвена допълнителната съдебно-медицинска експертиза.* В предложението на разследващия орган е посочено, че е изпращано напомнително писмо на съдебния медик /д-р Чакъров от Перник/. С писмо от 06.03.2017 г. на ОП Благоевград срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 07.03.2017 г.

Пр.пр.№ 1857/2016 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП №440/2016 г. по описа на ОСО при ОП Благоевград, наблюдаващ прокурор Шапкова. Бързото производство е започнало на 22.08.2016 г. срещу известен извършител за престъпление по чл.343б, ал.3 от НК. С постановление от 26.08.2016 г. бързото производство е преобразувано в досъдебно по общия ред. На 22.08.2016 г. е възложена химическа експертиза на НИКК - София. На 20.10.2016 г. наблюдаващият прокурор е отправил искане за удължаване на срока на разследването, *поради неизготвяне на химическата експертиза.* С писмо от 20.10.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 22.10.2016 г. На 27.12.2016 г. наблюдаващият прокурор е отправил искане за удължаване на срока на разследването, *поради неизготвяне на химическата експертиза.* С писмо от 27.12.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 23.12.2016 г. На 17.02.2017 г. наблюдаващият прокурор е отправил искане за удължаване на срока на разследването, *поради неизготвяне на химическата експертиза.* С писмо от 21.03.2017 г. на ОП Благоевград срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 24.02.2016 г.

Пр.пр.№ 1311/2016 г. по описа на РП Гоце Делчев, ДП 352/2016 г. по описа на РУП-Гоце Делчев, наблюдаващ прокурор Попов.

Досъдебното производство е започнало на 27.06.2016 г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.343б, ал.3 от НК. На **28.06.2016 г.** е възложена химическа експертиза на НИКК-София. На 11.08.2016 г. наблюдаващият прокурор е отправил искане за удължаване на срока на разследването, *поради неизготвяне на химическата експертиза*. С писмо от 11.08.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 30.08.2016 г. С писмо от 26.10.2016 г. срокът на разследването е удължен с още два месеца, считано от 01.11.2016 г. На 12.09.2016 г. е изпратено напомнително писмо до НИКК-София. На 27.12.2016 г. наблюдаващият прокурор е отправил нова искане за удължаване на срока на разследването, *поради неизготвяне на химическата експертиза*. С писмо от 27.12.2016 г. срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 04.01.2017 г. На 24.02.2017 г. наблюдаващият прокурор е отправил искане за удължаване на срока на разследването, *поради същата причина*. В него е посочено, че на 14.11.2016 г. е изпратено второ напомнително писмо от НИКК, като на 16.01.2017 г. е получен отговор в РУП Гоце Делчев, *с който уведомяват че изготвянето на експертизи е преустановено за неопределен период от време*. С писмо от 02.03.2017 г. на ОП Благоевград срокът на разследването е удължен с два месеца, считано от 07.03.2016 г.

Пр.пр.№ 373/2016г. по описа на РП Чирпан, ДП № 204/2016г. по описа на РУП-Чирпан, наблюдаващ прокурор Банова. Досъдебното производство е започнало на 04.05.2016г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.343, ал.1, б.“б“, вр. чл.342, ал.1 от НК. Срокът на разследването е удължен до 04.09.2016г., поради промяна на разследващия орган /смяна на местоработата му/. Срокът е удължен до 04.11.2016г. *за изготвяне на автотехническа експертиза*. През този период отново е променен разследващият орган, поради същите причини. Срокът на разследването е продължен до 04.01.2017г., тъй като вещото лице не е спазило срока на изготвяне на експертизата. Срокът на разследването е удължен до 04.03.2017г. *отново за неизготвяне на експертизата*. Срокът на разследването е удължен до 04.06.2017г. по същата причина. Наблюдаващият прокурор е изпратил четири напомнителни писма за приключване на делото до разследващия орган, който е уведомил, *че експертизата не е изготвена, което е пречка за приключване на делото*. Срокът на разследването е удължен до 04.07.2017г. В последното искане е посочено, че автотехническата експертиза е изготвена, което налага провеждането на допълнителни действия по разследването.

Пр.пр. № 2057/2015г. по описа на ОП Стара Загора, ДП № 701/2015г. по описа на РУП-Казанлък, Досъдебното производство е започнало на 27.05.2015г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.343, ал.3, б.“а“, пр.2 и б.“б“, вр. чл.343, ал.1, б.“б“ и „в“ вр. чл.342, ал.1 от НК. Срокът на разследването е удължаван неколкократно, последно с два месеца, считано до 28.03.2016 г. Делото е постъпило в прокуратурата

на 22.02.2016г. за доклад и с писмо от 23.02.2016г. е върнато за предявяване на материалите. Делото е постъпило в прокуратурата на 29.03.2016 г. с мнение за прекратяване и на същата дата е разпределено на наблюдаващия прокурор. С постановление на **прокурор Арабаджиков** от 04.04.2016 г. наказателното производство е било прекратено на основание чл. 243, ал.1, т.1 вр. чл.24, ал.1, т.1 от НПК. На 15.04.2016 г. е постъпила жалба срещу постановлението, която заедно с делото е изпратена на съда на 19.04.2016 г. С определение на ОС Стара Загора № 279/26.04.2016 г. по ЧНД № 160/2016 г., постановлението на ОП Стара Загора е отменено *поради неизяснени обстоятелства по делото*. Указано е да се назначи допълнителна автотехническа експертиза. Делото е постъпило в прокуратурата на 03.06.2016 г. в ОП Стара Загора и на същата дата е разпределено на наблюдаващия прокурор. С постановление от 06.06.2016 г. делото е върнато на разследващия орган, с дадени подробни указания. Срокът на разследването е удължаван неколккратно, последно с два месеца, считано до 03.08.2017г. *Причина за продължителността на разследването е неизготвянето на повторна тройна автотехническа експертиза.*

Пр.пр. № 2090/2016 год. по описа на ОП Стара Загора, ДП №301/2016г. по описа на ОДМВР-Стара Загора, наблюдаващ прокурор Вакарелска. Досъдебното производство е започнало на 11.06.2016 г. от РУП Раднево /ДП №184/16 г./ срещу неизвестен извършител за извършено престъпление по чл.343, ал.4, вр. ал.3, б.“А“, вр. чл.342, ал.1 от НК, като с протокол за избор от 15.06.2016 г. е разпределено на прокурор Вакарелска. С писмо от 16.06.2016 г. наблюдаващият прокурор е дал указания към разследващите органи. На 13.07.2017 г. е постъпило искане от пострадалия Н.Г. по досъдебното производство, с което са направени няколко доказателствени искания, което на същата дата е разпределено на наблюдаващия прокурор. С писмо от 15.07.2016 г. наблюдаващият прокурор е изискал делото от РУП Раднево. На 01.08.2016 г. е постъпило писмо от разследващия орган, в което е посочено, *че делото не може да бъде изпратено, тъй като се намира в КСМД-Стара Загора, по назначени съдебно-медицински експертизи.* На същата дата е постъпило и предложение от разследващия орган за удължаване на срока на разследването, в което е посочено, че са разпитани като свидетели две лица и са назначени четири СМЕ. Представен е календарен план за предстоящите действия, в който е посочено, че следва да се приложат заключенията на СМЕ, да се извършат два разпита на свидетели /след тяхното възстановяване/, да се назначи автотехническа експертиза, и при необходимост да се съгласува обвинение на конкретно лице, като е посочен срок за изпълнение на тези действия до 10.10.2016 г. На 03.08.2016 г. наблюдаващият прокурор е поискал от административния ръководител на ОП Стара Загора удължаване на срока на разследване с два месеца, *в което е посочено, че са проведени разпити и са назначени СМЕ, които не са изготвени.* С писмо от същата дата наблюдаващият прокурор е

разпоредил изпращане на делото в прокуратурата незабавно след изготвяне на СМЕ. С писмо от 05.08.2016 г. административният ръководител на ОП Стара Загора е удължил срока на разследването с два месеца, считано до 11.10.2016 г. На 08.08.2016 г. в ОП Стара Загора е постъпило писмо от пострадалия Н.Г., с което иска отвод на разследващия полицаи и моли делото да бъде възложено за разследване на следовател. На 17.08.2016 г. делото е постъпило в ОП Стара Загора. С постановление от 19.08.2016 г. наблюдаващият прокурор е отказал да отведе разследващия полицаи от РУП Раднево поради негова предубеденост, но е иззел делото и го е възложил на разследващ полицаи при ОДМВР-Стара Загора. На 04.10.2016 г. наблюдаващият прокурор е поискал от административния ръководител на ОП Стара Загора удължаване на срока на разследване с два месеца, в което е посочено, че са проведени разпити и са *назначени четири СМЕ и една химическа експертиза, които не са изготвени*. С писмо от 05.10.2016 г. административният ръководител на ОП Стара Загора е удължил срока на разследването с два месеца, считано до 11.12.2016 г. На 03.11.2016 г. делото е постъпило в ОП Стара Загора, за доклад. На 21.11.2016 г. наблюдаващият прокурор с писмо е уведомил разследващия орган, че представения проект за назначаване на автотехническа експертиза е одобрен /назначена е на 14.11.2016 г./. На 21.11.2016г. наблюдаващият прокурор е поискал от АП Пловдив удължаване на срока на разследване с два месеца, в което е посочено, че са проведени разпити и са назначени *четири СМЕ и една автотехническа експертиза, които не са изготвени*. С писмо от 28.11.2016 г. АП Пловдив е удължила срока на разследването с два месеца, считано до 11.02.2017 г. На 01.02.2017 г. отново е постъпило предложение от разследващия орган за удължаване на срока на разследването, в което е посочено, че са разпитани като свидетели две лица и са назначени и изготвени СМЕ /описани подробно/. Представен е календарен план за предстоящите действия, в който е посочено, че следва да се приложат заключенията на комплексната автотехническа и съдебномедицинска експертиза, като е посочен срок за изпълнение на тези действия до 28.03.2017 г. На 02.02.2017г. наблюдаващият прокурор е поискал от АП Пловдив удължаване на срока на разследване с два месеца, като е посочил извършените до момента действия и предстоящите такива. С писмо от 08.02.2017 г. АП Пловдив е удължила срока на разследването с два месеца, считано до 11.04.2017 г. С писмо, постъпило на 03.02.2017 г. разследващият орган е уведомил прокуратурата, *че не може да бъде извършена химическата експертиза, поради прекратяване на изготвянето им от НИКК*. На 03.04.2017 г. наблюдаващият прокурор е поискал от АП Пловдив поредно удължаване на срока за разследване с два месеца, в което са посочени извършените до момента действия и предстоящите такива – изготвяне на заключенията на АТЕ и химическата експертиза, както и разпити на пострадалите лица. С писмо от 11.04.2017 г. АП Пловдив е удължила срока на разследването с два месеца, считано до 11.06.2017 г. На 06.06.2017 г. наблюдаващият прокурор е поискал от АП Пловдив ново удължаване на срока на разследване с два месеца, в което са посочени

извършените и предстоящите действия по разследването – изготвяне на заключенията на АТЕ и химическата експертиза.

Пр.пр. № 21/2014 г. по описа на ОП Видин, ДП № 16/2014 г. по описа на РУП-Видин, Досъдебното производство е започнало на 06.01.2014 г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.115, ал.1 от НК. Делото е постъпило в прокуратурата на 07.03.2014 г. с мнение за спиране и на 10.03.2014 г. е разпределено на наблюдаващия прокурор. С постановление от 10.03.2014 г. на **прокурор Дуцов**, наказателното производство е спряно на основание чл.244, ал.1, т.2 от НПК. *Разпоредено е делото да се докладва незабавно след изготвянето на съдебно-медицинската експертиза. По наблюдателните материали е приложено писмо от 15.12.2015 г. на окръжния прокурор на ОП Видин до съдебния лекар в гр. Монтана, с молба да бъдат изготвени експертизи, някои от които са с двугодишна давност.*

Пр.пр. № 1050/2014 г. по описа на ОП Видин, ДП № 828/2014 г. по описа на РУП-Видин, Досъдебното производство е започнало на 31.07.2014 г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.115, ал.1 от НК. Делото е постъпило в прокуратурата на 14.10.2014 г. с мнение за спиране. С постановление от 15.10.2014 г. на **прокурор М.Илиева**, наказателното производство е спряно на основание чл.244, ал.1, т.2 от НПК. *Разпоредено е делото да се докладва незабавно след изготвянето на съдебно-медицинската експертиза. По наблюдателните материали е приложено писмо от 15.12.2015г. на окръжния прокурор до съдебния лекар в гр.Монтана, с молба да бъдат изготвени експертизи, някои от които с двугодишна давност.*

При извършената комплексна проверка от ИВСС в ОП Видин през 2016г. се установи, че основната причина за продължителността на разследването е неизготвянето на експертните заключения. В голяма част от случаите се касае за назначени съдебномедицински експертизи, чието заключение е от съществено значение за приключване на производствата. По част от делата се намериха писма от административния ръководител на ОП Видин до съдебния лекар в гр.Монтана с молба да бъдат изготвени експертизи, някои от които с двугодишна давност. При разговор с окръжния прокурор се установи, че за целия съдебен окръг работи само един съдебен медик, който е в пенсионна възраст. При негово отсъствие се ползва съдебният медик от гр. Монтана, който също е единствен.

Пр.пр.№ 13006/2011 г. по описа на РП Пловдив, ДП № 1381/2011г. по описа на 02 РУП-Пловдив, наблюдаващи прокурори Даниела Гунева, Марина Илиева, Миглена Кирова. Досъдебното производство е образувано с постановление на прокурор Даниела Гунева от 28.12.2011 г. срещу Х.Ш. за извършено престъпление по чл.129, ал.1 от

НК, като с постановлението са дадени конкретни указания за провеждане на разследването. Приложен е календарно-оперативен план. В хода на разследването са разпитани 12 свидетели, назначена е и извършена съдебно-медицинска експертиза. Направено е искане и срокът е удължен с по 2 месеца, считано от 28.02.2012 г., 28.04.2012 г. На 06.04.2012 г. Х.Ш. е привлечен като обвиняем за извършено престъпление по чл. 133, чл. 129, ал.2, вр. ал.1 от НК. Материалите по досъдебното производство са постъпили в РП - Пловдив на 14.06.2012 г. с мнение за предаване обвиняемия на съд. С постановление от 17.07.2012 г. наказателното производство е прекратено от прокурор Даниела Гунева на основание чл. 243, ал. 1, т. 2 от НПК. Постановлението за прекратяване на наказателното производство е обжалвано от пострадалата С.Н. пред РС-Пловдив. С определение от 04.09.2012 г. по ЧНД № 5848/2012г. РС-Пловдив, 12 н. с-в е отменил постановлението за прекратяване и е върнал материалите по делото на РП за допълнително разследване, в т.ч. за разпит на свидетели. С протест срещу определението на РС-Пловдив до ОП-Пловдив прокурор Д.Гунева моли за отмяната му, като необосновано и неясно поради липсата на мотиви. Определението на РС-Пловдив е обжалвано като неправилно и необосновано и от адв. Св.Зв., защитник на Х.Ш. С определение по ВНЧД №1525 от 10.10.2012 г. ОС-Пловдив е потвърдил определението на РС-Пловдив и върнал делото на РП-Пловдив за изпълнение на указанията. Срокът за разследването е удължен първоначално с шест месеца и впоследствие с два месеца, считано от 15.12.2012 г., Приложено е писмо от административния ръководител на прокуратурата до РУП за удължаване срока за разследване с два месеца, считано от 15.02.2013 г., като е отбелязано, че наблюдаващия прокурор следва да осъществи ръководство по срочното приключване на разследването. С писмо от 19.03.2013 г. до 02 РУП – Пловдив, наблюдаващия прокурор е дал указания за разследването. Срокът е удължен, като в искането е отбелязано, че е назначена петорна СМЕ с участието на съдебни медици от друг съдебен район и заключението не е изготвено. Отново е последвало удължаване на срока за разследване с по два месеца, считано от 15.08.2013 г., 15.10.2013 г., 15.12.2013 г., 15.02.2014 г., 15.04.2014 г. от окръжния прокурор Румен Попов, 15.06.2014 г.- от зам.окръжния прокурор Д.Махмудиев, от 15.08.2014 г.- от окръжния прокурор Румен Попов, от 15.10.2014 г. - от зам.окръжния прокурор Марин Пелтеков. Като причина за забавянето е посочено, че все още не е изготвена петорната СМЕ, назначена в УМБАЛ"Александровска болница"-София. В писмо до РУП-Пловдив от 05.12.2013 г. прокурор Гунева е поставила въпроса в случай, че вещите лица не са в състояние да изготвят СМЕ, то следва изрично да депозират това пред разследващите. С писмо от 05.01.2014 г. на разследващите до УМБАЛ "Александровска болница" - София се напомня за неизготвената СМЕ. Приложени са няколко писма до същата болница относно неизготвената СМЕ. Заключението на петорната СМЕ е получено на 15.10.2014 г. На 13.11.2014 г. Х.Ш. е привлечен като обвиняем за

извършено престъпление по чл. 129, ал.2, вр. ал.1 от НК. Материалите по досъдебното производство са постъпили в РП - Пловдив на 05.01.2015 г. с мнение за прекратяване. С постановление от 09.02.2015 г. наказателното производство е прекратено от прокурор Гунева на основание чл. 243, ал. 1, т. 2 от НПК. Постановлението за прекратяване на наказателното производство е обжалвано от пострадалата С.Н. пред РС-Пловдив. С определение от 13.03.2015 г. по ЧНД № 1360/2012 г. РС-Пловдив, 23 н. с-в е оставил без разглеждане жалбата на С.Н., поради това, че постановлението е било връчено лично на пострадалата на 24.02.2015 г., а жалбата е депозирана на 05.03.2015 г. - след установения в чл. 243, ал.3 НПК седемдневен срок за обжалване на акта на прокуратурата. Определението на РС- Пловдив е обжалвано от пълномощника на С.Н. пред ОС-Пловдив. С определение по ВНЧД №1360 от 28.05.2012 г. ОС-Пловдив е отменил постановлението на РП- Пловдив за прекратяване на наказателното производство и е върнал делото на прокуратурата за изпълнение на дадените в определението указания. Делото е постъпило в прокуратурата на 10.07.2015 г. Срокът за разследването е удължаван с по 2 месеца, считано от 08.07.2015 г., 08.09.2015 г., 09.11.2015 г. При допълнителното разследване са разпитани свидетели, назначена е СПЕ на един от тях, а други са разпитани повторно. Срокът за разследване отново е удължаван неколkokратно, като последното е с два месеца, считано от 12.09.2016 г. Към момента на проверката, разследването продължава и наблюдаващ прокурор е **Миглена Кирова**.

Пр.пр.№ 1811/2013 г. по описа на РП- Пловдив, ДП № 165/2013 г. по описа на Първо РУП- Пловдив, наблюдаващ прокурор Атанас Илиев. Приложен е протокол за избор на наблюдаващ прокурор. Досъдебното производство е образувано на 22.02.2013 г. по чл. 354а, ал.3, т.1 и 2 от НК срещу Г.С. по реда на чл.212, ал.2 от НПК. В хода на разследването са разпитани свидетели, назначена е физико-химическа експертиза, извършени са претърсване и изземване и личен обиск. Срокът за разследване е удължен с два месеца от административния ръководител на РП Пловдив, считано от 23.04.2013 г., с още два месеца - от 22.06.2013 г. и с два месеца - от 23.08.2013 г. **В следващото искането за удължаване на срока за разследване е отбелязано, че не е депозирано заключението на назначена в НИКК към МВР химическа експертиза. Срокът е удължен от административния ръководител на ОП- Пловдив, считано от 24.10.2013 г.** На 17.12.2013 г. материалите по досъдебното производство са получени в РП-Пловдив с мнение за предаване обвиняемата на съд. С постановление от 04.02.2014 г. досъдебното производство е спряно на основание чл.244, ал.1, т.3 от НПК за установяване и разпит на свидетели – служители на МВР, присъствали при извършване на определено действие по разследването. С постановление от 02.04.2015 г. производството е възобновено. След възобновяването срокът за разследване е удължен с два месеца, считано от 02.04.2015 г. На 23.06.2015 г. материалите по делото са постъпили в РП-Пловдив с мнение за

предаване обвиняемата на съд. Приложен е протокол от 23.06.2015 г. за избор на нов наблюдаващ прокурор – **Марина Илиева**. С постановление от 15.07.2015 г. наказателното производство е прекратено срещу обвиняемата Г.С. на основание чл.243, ал.1, т.1 и 2, поради това, че е приложима разпоредбата на чл.9, ал.2 от НК и е спряно срещу неизвестен извършител на основание чл.244, ал.1, т.2 от НПК.

Пр. пр.№ 2766/2014 г. по описа на ОП-Пловдив, с наблюдаващи прокурор Дилян Пинчев. *Приложен е протокол за избор на наблюдаващ прокурор.* Досъдебното производство е образувано на 16. 04. 2014г. Водено е срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 142, ал.1 от НК. Причините за продължителността на наказателното производство са *изготвяне на биологични експертизи; изготвяне на ДНК експертиза; изготвяне на съдебно-психиатрични експертизи; разпит на свидетели; възлагане на действия по делегация; изготвяне на справки за задгранични пътувания; получаване на разпечатки от мобилни оператори.*

Пр. пр. № 156/2014 г. по описа на ОП - Монтана, ДП № 83/2014 г. по описа на РУП - Лом, с наблюдаващ прокурор Росен Петков. *Не е приложен протокол за избор на наблюдаващ прокурор.* Досъдебното производство е започнало на 04.02.2014 г. за извършено престъпление по чл. 115 от НК срещу неизвестен извършител. Многократно е искано и разрешавано удължаване на срока за разследване, като последното искане до АП – София за удължаване на срока за разследване е считано от 14.08.2014 г. *Единствената причина за неприключване на делото в рамките на поредното продължение срока на разследването е непредставяне на заключението по назначената съдебно – медицинска експертиза, чиито изводи са определящи за изхода на делото и окончателното му приключване.* С постановление от 03.11.2014 г. производството по делото е спряно на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 от НПК. Към датата на проверката липсват данни за възобновяване на досъдебното производство поне за приобщаване на СМЕ към него, т.е. от датата на смъртта на пострадалата – **25.12.2012 г. до 09.05.2016 г. заключението на СМЕ не е изготвено.**

Пр.пр.вх.№189/2012 г. по описа на РП Смолян, сл.д. №12/2015 г. по описа на ОСЛО при ОП Смолян, наблюдаващи прокурори: Иван Спиров, Станчо Станчев, Катя Иванова, Мирослав Йосифов, Николинка Обретенова и Христо Ирикев. Към момента на проверката делото се наблюдава от прокурор Георги Кърпаров. Досъдебното производство е образувано на 13.02.2012 г. срещу неизвестен извършител, който: 1. през месец януари 2012 г., в град Смолян, е разпространил чрез интернет порнографски материали по смисъла на чл.93, т.28 от НК, а именно видеозаписи и снимки, които изобразяват открито сексуално поведение (*реално полово сношение между лица от един и същ пол*), за създаването на които порнографски материали са използвани лица, които

изглеждат ненавършили 18 години - престъпление по чл.159, ал.4, вр.ал.2 от НК; 2. през месец януари 2012 г. в град Смолян, е държал и набавял за себе си или за другото, чрез компютърна система порнографски материали по смисъла на чл.93, т.28 от НК, а именно видеозаписи и снимки, които изобразяват открито сексуално поведение (*реално полово сношение между лица от един и същ пол*), за създаването на които порнографски материали са използвани лица, които изглеждат ненавършили 18 години - престъпление по чл.159, ал.6 от НК.

По досъдебното производство през месец юни 2014 г. е назначена допълнителна компютърно-техническа експертиза на НИКК към МВР София. Получено е писмо от Началника на Сектор „Компютърни системи и мрежови устройства“ при Института, с което е уведомял разследващия орган, че експертизата е планирана за извършване през месец февруари 2015 г. Поради това и с оглед решаване на делото в разумни срокове, разследващият сам е отменил постановлението за назначаване на допълнителна компютърно техническа експертиза и на 17.10.2014 г. същата е възложена на БНТЛ при ОДМВР - гр. Стара Загора. В ОДМВР Смолян е постъпило писмо №СМ-32-1043/30.10.2014 г. на Директора на ОДМВР - гр.Стара Загора, с което уведомяват, че предвид намаления състав и голямата натовареност на специалистите от Сектор „БНТЛ“, както и предвид големия обем от работа по исканото експертно изследване, същите не са в състояние да го изпълнят. Поради горното, с постановление от 29.11.2014 г. експертизата е възложена на инж. Сл.Л. от гр.Смолян – главен асистент към ПУ „П.Хилендарски“. Експертизата е с голям обем, съдържа 605 страници и е предадена на 23.02.2015 г. по досъдебното производство.

Пр.пр.вх.№1346/2013 г. по описа на РП Смолян, ДП №410/2013 г. по описа на ОДМВР - Смолян. Наблюдаващ прокурор първоначално е бил Станчо Станчев. Досъдебното производство е образувано на 03.12.2013 г. срещу известен извършител за престъпление по чл. 143, ал.1 от НК. Поради напускане на прокурори, последно наблюдаващ прокурор е Христо Ирикев. На 28.10.2014 г. е назначена компютърно-техническа експертиза, възложена на НИКК към МВР - гр. София относно вида и характеристиките на представените за изследване технически средства – 2 броя външни твърди дискове, носители на информация, автентичността на записите и техните технически характеристики и параметри, каква информация се съдържа в тях и друга информация, относима към делото. Да бъде изготвен списък на файловете и към него се приложат разпечатки на хартиен носител. Към 28.05.2015 г. експертизата не е била изготвена и са изпратени два броя напомнителни писма до НИКК към МВР - София. На 14.08.2015 г. изготвената експертиза е постъпила в ОДМВР - Смолян и е приобщена към материалите по досъдебното производство. След приключване на разследването е изготвен обвинителен акт за извършено престъпление по чл.143, ал.1, пр.1, вр.чл.26, ал.1 НК, който е внесен в съда на 15.06.2016 г.

2. Анализ на информацията, изискана от апелативните прокуратури

С писмо № ТП-01-1/2017 г. от 12.04.2017 г. от апелативните прокуратури в страната е изискана обобщена информация за територията на съответния апелативен район относно:

- досъдебни производства, чиято продължителност на разследване е надвишила шест месеца и причината за това е неизготвено заключение по назначена експертиза;

- предприети сигнални или дисциплиниращи мерки от административните ръководители на прокуратурите, касаещи ускоряване изготвянето на експертизи;

- друга информация, по преценка на административните ръководители на съответните прокуратури, свързана с обхвата на тематичната проверка.

Информацията следваше да се предостави в таблица по образец и да съдържа данни за номер на досъдебното производство и прокурорската преписка; дата на образуване и приключване на досъдебното производство, и по кой текст от НК е водено разследването; вид на експертизата, дата на назначаване и дата на изготвяне на експертното заключение; причини за продължителното неизготвяне на експертизата; предприети мерки от прокуратурата за приключване на разследването.

От постъпилите отговори от апелативните прокуратури, се установяват следните причини за неизготвянето в срок на експертни заключения по досъдебни производства, водени в периода 2015-2016 г. , които са довели до продължителност на разследването над шест месеца, както следва:¹

Апелативен Район -Бургас

В апелативния район има общо **179** досъдебни производства, чиято продължителност на разследване е надвишала шест месеца и причината за това е неизготвено или забавено заключение по назначена експертиза.

В района на **ОП Бургас** са установени от тази категория общо **7** /седем/ дела, от които **4** в ОП Бургас, **2** в РП Средец и едно в РП Поморие. По тези дела са назначени четири експертизи в НИКК към МВР /2 технически експертизи /ТЕ/, и по една физико-химична /ФХЕ/ и биологична с ДНК-профилиране експертизи/, по едно дело се касае за сложност при изготвяне на съдебномедицинска

¹ За целите на настоящото изследване от предоставената информация в табличен вид бяха използвани само експертизите, реално довели до забавяне на разследването

експертиза/СМЕ/ и по две - за съдебно-психиатрична експертиза/СПЕ/, забавена поради натовареност на вещо лице.

В района на **ОП Ямбол** са установени от тази категория общо **108** /сто и осем/ дела, от които 78 в ОП Ямбол, 18 в РП Ямбол, 9 в РП Елхово и 3 в РП Тополовград. **При значителна част от тези дела, причина за неприключването им са забавяне изготвянето на назначените 81 СМЕ, което се дължи на липсата на съдебно-медицински експерт в района на ОП Ямбол.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца са 17 технически експертизи /ТЕ/, 3 съдебно-икономически /СИЕ/, 2 биологични експертизи с ДНК-профилиране, 3 ФХЕ/ХЕ и по една СПЕ и археологическа.

В района на **ОП Сливен** са установени общо **64** /шестдесет и четири/ дела, от които 49 в ОП Сливен, 3 в РП Сливен, 10 в РП Нова Загора и 2 в РП Котел. **По част от тези дела, причина за неприключването им са забавяне изготвянето на назначените 46 СМЕ, което се дължи на високата натовареност на съдебно-медицинския експерт в района на ОП Сливен.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца са 9 ТЕ, 4 СИЕ, 1 археологическа експертиза, 3 – ФХЕ/ХЕ и една СПЕ.

В писмото, постъпило от АП Бургас, са посочени три основни проблема, водещи до забавяне на производствата поради неизготвяне на експерти заключения, както следва :

- липса на съдебен лекар в окръжен район Ямбол;
- един съдебен лекар в окръжен район Сливен, който е с висока натовареност;
- забавено изготвяне на физико-химичните експертизи в НИКК към МВР.

Апелативен Район Варна

В района на **ОП Варна** са установени от тази категория дела общо **277** /двеста седемдесет и седем/, от които 40 са в ОП Варна, 230 в РП Варна и 7 в РП Девня. **По част от тези дела, причина за неприключването им е забавяне изготвянето назначените 99 ФХЕ/ХЕ, което се дължи на високата натовареност на НИКК.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца са 90 ТЕ, 42 СИЕ, 40 СМЕ, 15 графологични, 6 биологически с ДНК-профилиране експертизи, 2 фоноскопски и по една трасологична, балистическа и пожаро-техническа експертизи.

В района на **ОП Шумен** са установени общо **152** /сто петдесет и две/ дела от които 15 в ОП Шумен, 77 в РП Шумен, 13 в РП Велики Преслав и 47 в РП Нови пазар. **По част от тези дела, причина за неприключването им са забавяне изготвянето на назначените 123 СМЕ, което се дължи на високата натовареност на съдебно-медицинския експерт в района на ОП Шумен.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 6 ТЕ, 18 СМЕ и 5 ФХЕ/ХЕ.

В района на **ОП Силистра** са установени общо **33** /тридесет и три/ дела, от които 18 в ОП Силистра, 13 в РП Силистра и 2 в РП Тутракан. Експертизите, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 9 ТЕ, 10 СМЕ, 5 ФХЕ/ХЕ, 4 биологични с ДНК-профилиране експертизи, 3 СМЕ, и по една СПЕ и графологическа експертизи.

В района на **ОП Разград** са установени общо **28** /двадесет и осем/ дела, от които 20 в ОП Разград, 5 в РП Кубрат, 2 в РП Разград и 1 в РП Исперих. Експертизите, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 9 графологически, 3 ТЕ, 7 СМЕ, 3 ФХЕ/ХЕ, 3 СМЕ, 2 СПЕ и една съдебно-лесотехническа експертизи.

В района на **ОП Търговище** са установени общо **31** /тридесет и едно/ дела, от които 10 в ОП Търговище, 11 в РП Търговище, 5 в РП Попово и 5 в РП Омуртаг. Експертизите, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 15 ФХЕ/ФЕ, 5 ТЕ, 7 СМЕ, 2 СМЕ и по една биологична с ДНК-профилиране и съдебно-лесотехническа експертизи.

В района на **ОП Добрич** са установени общо **38** /тридесет и осем/ дела, от които 12 в ОП Добрич, 4 в РП Добрич, 18 в РП Балчик, 1 в РП Каварна, 2 в РП Генерал Тошево и 1 в РП Тервел. **По част от тези дела, причина за неприключването им са забавяне изготвянето на назначените 20 ФХЕ/ХЕ, което се дължи на високата натовареност на НИКК.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 5 ТЕ, 2 СМЕ, 2 СМЕ, 3 биологични с ДНК-профилиране, 2 пожаро-технически експертизи и по една съдебно-лесотехническа експертиза, трасологична и фоноскопска експертизи.

В писмото, постъпило от АП Варна, са посочени три основни проблема, водещи до забавяне на производствата, поради неизготвяне на експерти заключения, както следва:

- липса на достатъчен брой експерти – графолози в окръжен район Разград;

- наличие на един съдебен лекар в окръжен район Шумен, който е с висока натовареност;

- забавено изготвяне на физико-химичните експертизи в НИКК към МВР.

Ръководителите в апелативния район са предприели редица мерки с цел преодоляване на забавянията, поради неизготвяне на експертизите.

- Със Заповед № ЛС -264/16.12.2014 г. на административния ръководител на ОП Добрич, с оглед подобряване на сročността на разследването по досъдебни производства, образувани по чл.253-255а от НК, е разпоредено създаването на електронен „Регистър за натовареността на вещите лица за изготвяне на съдебно-счетоводни експертизи”, в които са включени този вид експерти от списъка на Добрички окръжен район. В същата заповед са посочени и реда за назначаване и контрола върху спазването на сроковете за изготвяне на експертизата.

- По изпратени от АП Варна материали на ВКП, касаещи проблеми на ОП Разград при изготвянето на графологични експертизи, с писмо от 01.03.2016 г. е сигнализиран министърът на вътрешните работи.

Апелативен район -Велико Търново

В района на **ОП Велико Търново** са установени общо **68** /шестдесет и осем/ дела от тази категория, от които 10 в ОП Велико Търново, 30 в РП Велико Търново, 11 в РП Горна Оряховица, 5 в РП Свищов, 10 в РП Павликени и 12 в РП Елена. **По част от тези дела, причина за неприключването им са забавяне изготвянето на назначените 50 ТЕ /основно автотехнически/, което се дължи на високата натовареност на експерта.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 5 ФХЕ/ХЕ/назначени основно в НИКК/, 4 СИЕ, 2 графологични, 10 СМЕ, 6 биологични с ДНК-профилиране и по една агротехническа и съдебно- геодезическа експертиза.

В района на **ОП Габрово** са установени общо **95** /деветдесет и пет/ дела, от които 34 в ОП Габрово, 38 в РП Габрово, 14 в РП Севлиево, 6 в РП Трявна и 3 в РП Дряново. **По част от тези дела, причина за неприключването им е забавяне изготвянето на назначените 51 ТЕ /основно автотехнически/, което се дължи на високата натовареност на експерта.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 22 ФХЕ/ХЕ/назначени в НИКК и БНТЛ - В.Търново/, 14 СИЕ, 4 СМЕ, 4 графологични, 2 аудио-визуални и 3 по безопасност на труда.

В района на **ОП Ловеч** са установени общо **12** /дванадесет/ дела, от които 1 в ОП Ловеч, 3 в РП Ловеч, 6 в РП Троян и по едно 1 в РП Тетевен и РП Луковит. Експертизите, станали причина за неприключване на делата повече от 6 месеца, са 6 ТЕ и по една СИЕ, СМЕ, съдебно-строителна, балистична, лесотехническа и съдебно-идентификационна експертизи.

В района на **ОП Плевен** са установени общо **4** /четири/ дела, от които 1 в ОП Плевен, 2 в РП Никопол и 1 в РП Левски. Експертните, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са по една СМЕ, биологическа с ДНК-профилиране, ФХЕ и съдебно-екологична експертизи.

В района на **ОП Русе** са установени общо **166** /сто шестдесет и шест/ дела, от които 64 в ОП Русе, 98 в РП Русе и 4 в РП Бяла. По част от тези дела, причина за неприключването им е забавяне изготвянето на назначените **51 ТЕ** /основно автотехнически/, което се дължи на високата натовареност на тримата експерти. По други дела, причината за неприключването им е забавяне изготвянето на **117 СМЕ**, поради висока натовареност на експертите. Други експертизи, станали причина за неприключване на делата над 6 месеца, са 9 ФХЕ/ХЕ /назначени в НИКК и БНТЛ/, 10 СИЕ и 2 археологически, по една биологическа с ДНК-профилиране и комплексна архитектурно-строителна експертизи.

В ОП Русе и РП Русе е създадена специална организация, с оглед своевременното изготвяне на заключенията по назначените експертизи, включваща следните мерки: осъществяване контрол от административния ръководител при удължаване срока на разследване; разговор с наблюдаващия прокурор; ежемесечно изготвяне на списъци с досъдебни производства, по които спешно и приоритетно се изисква изготвянето на назначените експертизи, които се изпращат на съответните експерти; провеждане на разговори на наблюдаващите прокурори с експертите, с оглед по-своевременно изготвяне на назначените експертизи.

Апелативен район -Пловдив

В района на **ОП Пловдив**, от тази категория дела са установени общо **176** /сто седемдесет и шест/, от които 52 в ОП Пловдив, 79 в РП Пловдив, 21 в РП Асеновград, 17 в РП Карлово и 7 в РП Първомай. По част от тези дела, причина за неприключването им е забавяне изготвянето на назначените **64 ТЕ** /основно автотехнически/, което се дължи на високата натовареност на тримата експерти. По други дела, като причини за забавяне изготвянето на **117 ФХЕ/ХЕ** /основно в НИКК/, са посочени аварии в НИКК и липса на финансови средства за консумативи. Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 24 СМЕ, 19 СИЕ, 6 СПЕ, 4 биологически с ДНК-профилиране, по 2 графологични, трасологични и по безопасност на труда, и по една балистична, археологическа и пожаро-техническа експертизи.

В района на **ОП Пазарджик** са установени общо **14** /четиринадесет/ дела, от които 2 в ОП Пазарджик, 5 в РП Пазарджик, 2 в РП Велинград и 5 в РП Пещера. Експертните, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 2 СМЕ, 2 биологични с ДНК-профилиране, 2 съдебно-маркови, 7 ФХЕ/ХЕ /прекомерна натовареност на експертите в НИКК/ и 2 технически експертизи.

В района на **ОП Стара Загора** са установени общо **25** /двадесет и пет/ дела, от които 5 в ОП Стара Загора, 16 в РП Стара Загора, по 2 в РП Казанлък и РП Раднево. Експертните, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 4 СМЕ, 4 биологични с ДНК-профилиране, 4 ФХЕ/ХЕ /с прекомерна натовареност на експертите в НИКК/и по една балистична и патентна експертизи. Най-голям брой дела са забавени, поради неизготвяне на 13 ТЕ.

В района на **ОП Смолян** са установени общо **28** /двадесет и осем/ дела, от които 3 в РП Смолян, 9 в РП Девин, 5 в РП Мадан, 10 в РП Чепеларе и една в РП Златоград. Експертните, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 7 СМЕ, 2 ФХЕ/ХЕ, 6 СМЕ, 3 графически, 2 лесотехнически и по една трасологична, фоноскопска, СПЕ и строително-техническа експертизи. Най-големия брой дела са забавени поради неизготвяне на 9 ТЕ /със сложни и с голям обем материали/. Причини за забавянията в СМЕ и ТЕ са наличието по един експерт в съдебния район.

В района на **ОП Кърджали** са установени общо **19** /деветнадесет/ дела, от които 4 в ОП Кърджали, 13 в РП Кърджали и 2 в РП Момчилград. Експертните, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца са 4 биологически с ДНК-профилиране, 4 ФХЕ/ХЕ, 3 СМЕ, 5 ТЕ, 2 СПЕ и една балистична експертизи.

В района на **ОП Хасково** са установени общо **88** /осемдесет и осем/ дела, от които 10 в ОП Хасково, 10 в РП Хасково, 29 в РП Димитровград, 13 в РП Харманли, 21 в РП Свиленград и 5 в РП Ивайловград. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 56 СМЕ, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на единствения експерт в областта.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 23 ТЕ, 4 СМЕ, 6 ФХЕ, 5 биологически с ДНК-профилиране, 3 СПЕ, и по една пожаро-техническа и графологична експертизи.

Апелативен район - София

В района на **ОП Видин** са установени общо **106** /сто и шест/ дела, от тази категория, от които 92 в ОП Видин, 12 в РП Видин и 2 в РП Белоградчик. **По част от тези дела, причината за прекомерната продължителност на досъдебното производство са назначените 94 СМЕ, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на единствения експерт в областта.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 5 ТЕ, 2 биологически с ДНК-профилиране, 3 ФХЕ/ХЕ, 3 археологическа и по една органолептическа и пожаро-техническа експертизи. *От предоставената информация е видно, че в ОП Видин има назначени СМЕ от 2010г., които към момента на справка не са били все още изготвени.*

В района на **ОП Враца** са установени общо **6** /шест/ дела, от които 2 в РП Бяла Слатина, 1 в РП Мездра, 1 в РП Оряхово и 2 в РП Козлодуй. Забавянията по тези дела са несвоевременно изготвени експертизи по дела: 2 биологически с ДНК профилиране, 3 ФХЕ/ХЕ и една ТЕ.

В района на **ОП Монтана** са установени общо **184** /сто, осемдесет и четири/ дела, от които 158 в ОП Монтана, 17 в РП Монтана, 6 в РП Лом и 3 в РП Берковица. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 147 СМЕ, които не са изготвени в срок, поради същата причина - високата натовареност на единствения експерт в областта.** Други експертизи станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 21 ТЕ, 6 с биологически с ДНК-профилиране, 11 ФХЕ/ХЕ, 3 археологическа, 9 СИЕ, 4 графологически, 2 балистични, една СПЕ и по 4 пожаро-технически и експертизи. *От предоставената информация е видно, че в ОП Монтана има назначени СМЕ от 2012 г., които към момента на справка не са били все още изготвени.*

В района на **ОП Перник** са установени общо **23** /двадесет и три/ дела, от които 12 в РП Перник и 11 в РП Радомир. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 9 ФХЕ/ХЕ, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на НИКК.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 4 ТЕ, 7 биологическа с ДНК-профилиране, 2 лесотехнически и по една СМЕ и дактилоскопна експертизи.

В района на **ОП Кюстендил** са установени общо **69** /шестдесет и девет/ дела, от които 19 в ОП Кюстендил, 24 в РП Кюстендил и 26 в РП Дупница. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 23 ФХЕ/ХЕ, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на НИКК.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 21 ТЕ, 4

биологически с ДНК-профилиране, 9 СМЕ, 10 лесотехнически, 3 СИЕ, 3 СПЕ, 2 дактилоскопни, 2 балистични и по една маркова и трасологична експертизи.

В района на **ОП Благоевград** са установени общо **120** /сто и двадесет/ дела, от които 66 в ОП Благоевград, 16 в РП Благоевград, 10 в РП Гоце Делчев, 5 в РП Петрич, 4 в РП Сандански и 19 в РП Разлог. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 80 СМЕ, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на единствения експерт в областта.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца са 28 ТЕ, 2 биологически с ДНК-профилиране, 5 ФХЕ/ХЕ, 8 СИЕ, 4 графологически и по една балистична, СПЕ, археологическа, лесотехническа, маркова, геодезическа и пожаро-техническа експертизи.

В района на **ОП София** са установени общо **48** /четиридесет и осем/ дела, от които 16 в ОП София, 8 в РП Сливница и 3 в РП Ихтиман, 3 в РП Своге, 7 в РП Ботевград, 6 в РП Костинброд, 2 в РП Самоков, 1 в РП Елин Пелин и 2 РП Пирдоп. **По част от тези дела, причина за неприключване им са назначените 13 ФХЕ/ХЕ и 9 биологични експертизи с ДНК-профилиране в НИКК, които не са изготвени в срок, поради високата натовареност на експертите.** Други експертизи, станали причина за неприключване на делото над 6 месеца, са 17 ТЕ, 8 СМЕ, 2 СИЕ и 4 графологически експертизи.

В района на **София-град** са установени общо **296** /двеста, деведесет и шест/ дела с по-голяма продължителност на досъдебното производство, от които 68 в СГП и 228 в СРП. **По част от делата като причина за неприключването им е посочено неизготвяне заключенията на 92 графологически експертизи поради високата натовареност на експертите в СДВР. При назначените 64 ФХЕ/ХЕ /основно в НИКК/ и 59 биологически с ДНК-профилиране експертизи причина за забавянето им е високата натовареност на експертите в НИКК. Забавяне приключването на дела има поради неизготвяне заключенията на 34 ТЕ, 47 СМЕ, 37 СИЕ, 12 дактилоскопни, 7 СПЕ, 5 балистични и по една археологическа, трасологическа и пожаро-техническа експертизи.**

В писмото, постъпило от АП-София са посочени няколко основни проблема, водещи до забавяне на производствата поради неизготвяне на експерти заключения, както следва :

- липса на достатъчен брой експерти – графолози в района на СРП;
- забавено изготвяне на експертизи в НИКК към МВР /ФХЕ, балистични и с ДНК-профилиране/ в района на СГП, ОП Перник и ОП Благоевград.

В справката е посочено, че причините за забавено приключване на делата са от обективен характер и предприетите мерки от наблюдаващите прокурори са свързани с изпращане на напомнителни писма и провеждане на срещи с експертите.

В ОП Благоевград е създадена организация за отразяване в таблици по дати на възложените СМЕ на лекарите от МБАЛ-Благоевград, с оглед регулиране на натовареността и следене на сроковете за изготвяне на експертизите.

IV. Общи констатации в резултат на установеното

Настоящата проверка установи **2352 броя** експертизи, чието неизготвяне в срок е довело до продължителност на разследването над 6 месеца. От анализа на информацията, постъпила от апелативните прокуратури и проверката на конкретни дела, се установи следното:

- **Съдебно медицинските експертизи са 38,8 %** от общия брой назначени експертизи, разгледани при тази проверка. Те заемат основната част от експертизите, довели до продължителност на разследването над 6 месеца в районите на ОП Сливен – 71,9%, в ОП Шумен – 78,8%, в ОП Русе – 61,6%, в ОП Хасково – 51,4%, в ОП Видин – 88,7%, в ОП Монтана – 70,3%, в ОП Благоевград – 59,7% и в ОП Ямбол – 75%. Като основна причина за забавеното им изготвяне е липсата на съдебномедицински експерт в района на ОП Ямбол и по един експерт в ОП Сливен, ОП Шумен, ОП Русе, ОП Хасково, ОП Видин, ОП Монтана, ОП Перник и ОП Благоевград.

- **Техническите експертизи са 23,2 %** от общия брой назначени експертизи, разгледани при това изследване. Те заемат основната част от експертизите, довели до продължителност на разследването над 6 месеца в районите на ОП В.Търново – 73,5%, в ОП Габрово – 53,7%, в ОП Русе – 30,7%, в ОП Пловдив – 26,6% и в ОП Варна – 28,9%. Основната част от тези експертизи са автотехнически и продължителността на извършването им се дължи на високата натовареност на експертите в районите на посочените прокуратури.

- **Физико-химичните/химичните експертизи са 19,5 %** от общия брой назначени експертизи, разгледани при това изследване. ФХЕ заемат основната част от експертизите, довели до продължителност на разследването над 6 месеца, в районите на ОП Варна – 35%, в ОП Добрич – 52,6%, в ОП Пловдив – 48,5%, в ОП Кюстендил – 29,1% и в СГП – 15,3%. Основната част от тези експертизи са назначени в НИКК и продължителността на извършването се дължи на високата натовареност на експертите в този институт. В справките са посочени и липсата на консумативи и аварии в НИКК, поради което изследванията не са провеждани в определени периоди от време.

- **Графологичните експертизи са 5,9 %** от общия брой назначени експертизи, разгледани при това изследване. Основният процент, почти

66,7 % от тези експертизи, е в района на СРП, като е посочено, че експертите в поделенията на МВР са с много висока натовареност, което довежда до забавяне при изготвяне на експертизите. Тези експертизи са 22 % и от общия брой експертизи, довели до продължителност на разследването над 6 месеца в района на СРП.

- **Съдебно-медицинските /биологични/ експертизи с ДНК-профилиране** са 5,6 % от общия брой назначени експертизи, разгледани при това изследване. В справките за тези експертизи е посочено, че същите се изготвят от НИКК при много висока натовареност на експертите².

Установеното дава основание да се направи извод, че основните причини за несвоевременно изготвени експертни заключения са:

- *недостатъчен брой съдебно-медицински експерти;*
- *голяма натовареност на НИКК при изготвянето на определени видове експертизи, назначавани преимуществено там, както и проблеми, свързани с осигуряването на необходимите консумативи за изготвяне на експертизите;*
- *недостатъчен брой експерти-графолози в СДВР.*

От предоставената информация от апелативните прокуратури в страната е видно, че наблюдаващите прокурори и органите на разследване са предприели необходимите мерки за срочно приключване на разследването, като са положили усилия за оптимизиране срока на изготвяне на експертизата, чрез многократно изпращане на напомнителни писма, лични срещи и разговори с експертите. В някои от прокуратурите е създадена и специална организация, с оглед регулиране на натовареността и следене на сроковете за изготвяне на експертизите.

Независимо от предприетите мерки, несвоевременното изготвяне на експертизите е довело до прекомерна продължителност на разследването по досъдебните производства.

Неоправданото забавяне на производството води до нарушаване на основен принцип, залегнал в чл. 22 от НПК за разглеждане и решаване на делата в разумен срок. Това създава реални предпоставки за търсене на обезщетение по реда на глава IIIа от ЗСВ, ЗОДОВ и ЕКЗПЧОС. Следва да се има предвид, че практиката на ЕС по правата на човека приема, че за несвоевременното изготвяне на експертизите, носят отговорност държавните органи.

По повод изготвен анализ в ИВСС на досъдебните производства с обвиняеми лица, задържани в ГДИН, за които към 01.04.2016 г., 01.07.2016 г. и 01.10.2016 г. не са внесени обвинителни актове, с писма изх. № А-01-350/04.04.2017 г. ИВСС, на основание чл.54, ал.1, т.7 от ЗСВ,

² *Останалите експертизи заемат общо 6,8% от общия брой и нямат съществено влияние върху продължителността на производствата, поради което няма да бъдат разглеждани отделно.*

е сигнализирай министъра на вътрешните работи за обезпечаването на НИКК с консумативи и преодоляване на текучеството на кадри в института, както и министъра на правосъдието за промени в Глава четвърта „Условия и ред за определяне изплащането на възнагражденията на вещите лица” от Наредба № 2 от 29 юни 2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, обн. ДВ бр. 50 от 03.07.2015 г., с които чрез финансово стимулиране да бъдат привлечени повече доказани специалисти за участие в изготвянето на съдебните експертизи. С писмо вх.рег. № КА-01-350/26.04.2017 г., министърът на вътрешните работи е уведомил ИВСС, че по посочените проблеми МВР е предприело краткосрочни и дългосрочни мерки за тяхното преодоляване. От министъра на правосъдието не е постъпил отговор за предприети действия.

Констатираното при настоящата тематична проверка дава основание на ИВСС да упражни правомощията си по чл. 54, ал.1, т.7 от ЗСВ, като отпрати сигнали до министъра на вътрешните работи, министъра на здравеопазването, министъра на образованието и министъра на правосъдието, които в рамките на своята компетентност *съвместно да предприемат мерки за преодоляване на причините за несвоевременно изготвяне на експертни заключения, което води до необосновано забавяне на разследването:*

- до министъра на вътрешните работи, който да прецени необходимостта от предприемане на организационни мерки за преодоляване на констатираните проблеми при изготвяне на експертните заключения.

- до министъра на здравеопазването, който на основание чл.5, ал.1, т.4 от Закона за здравето и във връзка с Наредба № 2 от 26.10.2011г. за съдебномедицинските, съдебнопсихиатричните и съдебнопсихологичните експертизи, включително и за заплащане на разходите на лечебните заведения, издадена от министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи и министъра на здравеопазването, да предприеме мерки в рамките на своята компетентност да бъдат осигурени необходимите условия за изготвянето в кратък срок на възложените СМЕ.

- до министъра на образованието, който да прецени възможността за увеличаване на броя на приеманите за обучаеми по специалността „Съдебна медицина“ при актуализиране на ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 64 на МС от 25.03.2016 г. за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за приемане на Списък на приоритетните професионални направления и на Списък на защитените специалности (Загл. доп. - ДВ бр. 69 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г.).

- до министъра на правосъдието, който на основание чл. 368 от ЗСВ да осъществи взаимодействие между съдебната и изпълнителната власт при предприемането на реални мерки, които да доведат до създаване на условия за ускоряване на разследването и приключване на делата в разумен срок.